

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97 ANUL XXI.

Sabiu, n. 214 Decembre 1873.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditorii foiei pe afară la c. r. poste cu bani gat'ă prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. câr pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratiunile se platescu pentru întâi'ă ora cu 7. cr. șirulu, pentru a două'ă ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'ă repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

„Memori'a dreptului cu laude“.

Sabiu 1 Decembre.

Eră o di de serbatore spontaneă în archidiece's'a noastră, putem dice în intrég'a provincia metropolitană, diu'a de S. Andreiu. Eră o di de serbatore ce pucedea din inimile cele recunoscătoare pentru multele și marile fapte a Archipastoriului acum mutatu dela noi în locasiurile dreptilor, pentru faptele binefacătoare ale Archipastoriului Andreiu.

A binevoitu Ddiu a-lu chiamă la sine; memori'a faptelor sele iuse se pastreza că o viață eternă la fiii soi sofetosi de ori-ce etate, de ori ce pusețione sociale, politica și bisericească.

Nimic'a mai justu, nimic'a mai onorificu, dară nimic'a mai decolabilu pentru inimile credincioșilor nostri, decolu această memori'a pastrată, cea ce este că și depunerea tributului cu care suntu datorii fii sufletesii pe mormentu parintelui lor; ei prin această seversiescu o dreptate, se onoreza pe sine că pe nisce adeverații fii ai parintelui și se consoléza prin această legatură spirituală, care ne susține pe noi cesti din lumea această marginită cu eternitatea pe carea noi nu o putem cuprinde.

Legatur'a această inse eată ca se seversiescu prin laude dupa dis'a scripturei; prin laude, cați se cuviniu dreptului.

Dovéda despre această ne da și cele ce se desoriu mai la vale despre serbarea dilei Stului Andreiu că implete aici și în Resinari:

„Cu ocașiunea serbatorei S Andreiu, tinerimea dela institutul archidieceșanu pedagogico-teologicu din Sabiu, n'a lipsitu de a si manifestă simțemițele de pietate către marele archiereu Andreiu Baronu de Siagun'a. În preser'a dilei, toti elevii institutului împreună cu dlu prof. Dr. I. Puscariu se adunara în sal'a cea mare a Seminarului, unde clericulu I. Germanu în o cuvântare alésa descrie meritele repausatului Archieppu și Metropolitu, pe terenulu bisericescu, nationalu și literariu. În 30 Nov. o delegatiune de 6 insi esmisa din sinulu elevilor, marse la Resinari, spre a depune o cununa de flori pe mormentulu marelui repausatu. Acolo în biseric'a cea mare s'a celebratu S. Liturgia, — în preser'a s'a facutu priveghere — pontificandu P. spiritualu sem. Germanu, iera că preoti conseljiatori P. ases. cons. s. parochu S. P. Barciănu și P. E. Giorfanu. Terminandu-se s. liturgia se tienu parastasu, la finea căruia roști de pre amvonu clericulu G. Maric'a o cuvântare, în carea atinse țuele dintre virtutile și însușirile înalte ale repausatului. După aceea preotimea împreună cu poporul numeros și tinerimea scolara cu învățatori, — cari fia-le disu spre lauda, au contribuitu foarte multu la radicarea însemnatăței serbatorei — au esitu la mormentu. Acest'a era înfrumțetatu cu mai multe cununi de flori și lampione.

Dupa finirea rugaciunilor îndatinate dlu directoru I. Romanu tienu unu cuvântu bine nimeritu, luându-si motto: „Nu uitati dragostea mea“. Că de icheiere suntemu îndatorati a amintă, ca bravi Rasinarieni și cu ocașiunea această au documentatu ca nu si-au uitatu de dragostea marelui archiereu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Regimulu negociéza cu deputatulu L. Korizmic sa primesca portfojiulu ministeriului de finaucie. Se dice ca ministeriulu de comunicatiune se va împreună cu celu de comerciulu și se va infintiă unu ministeriu nou de agricultură.

Din diurnalele din Pest'a vedemu ca impregiurulu lui Ghyczy Col. carrele a parasitu deonadile stâng'a moderata se formeza o noua partiă.

„Ellenör“ spune ca în 11 Dec. n. la 4 ore după am. a fostu conferintă la Ghyzy în carea si-a espusu parérite în privința politica ce voiesce a urmă. La conferintă au luat 24 membri toti fosti mai înainte membri ai stângei moderate între cari vedemu și pre Demetriu B o n c i u și Part. C o s m ' a.

Dupa o lunga pertratare se termină si procesulu asupra maresialului francesu B a z i a n e. Unanimu toti judecatori l'au condamnatu la perderea demnităței de maresialu și la mórte. Dară totu acei'a-si judecatori intrevinu unanimu pentru agratiare. Maresialulu a ascultat cu sânge rece sentința de degradare și de mórte, lu s'a aretat de locu surprinsu și a cerulu numai sa i se conceda fiului seu sa petréca cu densulu 24 ore. Recursu pentru reviziunea procesului nu cere nici va cere. Scora cea mai noua telegrafica ne spune ca Mac-Mahon a schimbatu pedeps'a la mórte în arestu pe două-deci de ani iera degradarea cea formale a delaturat'o remănuendu în valóre numai de efectele degradării. — O parte considerabilă a pressei celei mari judeca pre Franc'a pentru acestu procesu și pentru sentința cu carea s'a terminatu. După perderile cele multe ce au trebuitu sa le sufere Franc'a în anii 1870-1 trebuia sa fia scutita baremu de rusinea de a-si descarca tota nenorocirea ei asupra celui mai bunu generalu alu ei.

Dieta Ungariel:

Pést'a 3 Decembre n. După deschiderea si-dintiel și autentificare protocolului presedintele anuncie o petitiune a unei jurisdicțiuni, cari împreună cu petitiunile asternute de Al. Degré, E. Simonyi, Vinc. Babesiu se predau comisiunei petitiunarie.

E. S i m o n y i roga ministeriulu sa binevoiesca a pune sub presa actele privitorie la afacerile drumului feratu osticu și a le impartii între abiegati, înainte de ce voru veni la discussiune aceste afaceri. Deca ministeriulu nu va face această, oratorele va face incercarea că cas'a reprezentatoru sa ia conclusu în privința această.

Ministrulu de interne, contele Imrus Szapary presenta unu proiectu, în care face propunerea, că cas'a sa primesca léfa primariului superioru din capitala cu 5000 fl. și pausialu pentru locuinta cu 3000 fl. și a primi în bugetu decursive sum'a de 8000 fl.

Proiectulu se pune sub presa:

Dupa ce se facu cunoscutu rezultatulu alegerei membrilor în comisiunea pentru stabilirea referintiei între biserică și statu din siedint'a trecuta, se pune la ordinea dilei raportulu comisiunei de imunitate asupra petitiunei pentru estradarea deputatului Ioanu Becze.

Estragemu din raportulu referintei în comisiunea de imunitate Mich. Besianu pro scurtu următoarele:

Deputatulu I. Becze fiindu mai înainte jude singulariu în scaunulu Gyögy-szek și aventu o cercetare criminală au demandatu servitoriulu seu officiosu I. Baslig, că sa stérge lui Koleta Kiss vre-o câte-va notele pe spate fiindu ca acest'a, acusatn pentru unu furtu, nu voia sa marturisesca fapt'a sea. Judecatori'a din Gyergyö-Sz.-Miklos, carea privindu în acestu casu numai unu escesu l'a eliberatu de pedeps'a pentru abuzulu de poterea officiosa, au transpusu actele la forulu competiute, la judecatori'a cercuale din Gy.-Sz.-Miklos; inse tabl'a regésca din Muresiu-Osiorheiu a ordnatu o noua cercetare și spre scopulu acest'a judecatori'a din Gyergyö-Szt.-Miklos s'a rogatu de dieta pentru estradarea numitului deputatu.

Comisiunea de imunitate considerandu, ca între persón'a deputatului Becze și între faptele de

mai susu este o legatura strinsa; considerandu, ca e judecatori'a legale competentă, carea cere concessiunea de a asculta pe deputatulu Becze și în fine considerandu, ca în casulu de fatia nu e vexatiune seu persecutiune legale, propune:

Cas'a se incuviintieze petitiunea și sa estradee pre deputatulu I. Becze.

Referintele și motivéza propunerea și o recommenda spre primire.

Fr. B a k o s i presenta o contrapropunere, că cas'a sa respinga rogarea judecatoriiei.

Ios. I o s t h nu voiesce a pune justitiei pedeca în unu casu, pe carele legea, carea determinesce imunitatea, nu a voitu a-lu prevedé, deci se alatură la propunerea comisiunei.

Ant. B o e r presenta o propunere de modificatiune, dupa carea „se concedo citarea și ascultarea lui Becze“, dară Becze nu se „estrada.“

Referintele comisiunei acceptéza această modificatiune.

Ales. C s a n á d y și Ales. C s i k y pledeza pentru propunerea lui Boer.

Arist. M a t t y u s dice ca trebnie sa se faca distingere între crime mari politice și între gresiele. Dreptulu de imunitate devine ilusoriu, deca deputatulu se estrada pentru tote nimicurile.

K. C s e m e g h i consimte cu partea prima a sententiei accentuate de antevorbitoriu, inse din acea distingere nu urmeza, ca deputatulu sa se estradee numai cându e acusat de crime politice seu crime mai mari; din contra la incriminatiuni politice trebnie cercetatu, nu cum-va e la medlocu o vexatiune seu o persecutiune politica seu scopulu, de a retrage pre deputatulu resp. dela pertractariile publice în defavorulu partiiei la carea apartinés. În atari casuri cas'a trebnie sa ia sub scutul seu pre deputatu, în altele inse această va afla ca ori care altu cetățianu scutul seu la judecatori'a. Oratorele nu concede unu scutu exceptiunulu la gresiale mai mici, deci primesce propunerea comisiunei.

Iul O l a h dice, ca deca deputatulu aru fi de partid'a dreptei, acestu nu l'aru estrada. Drept'a au pusu odinióra sub cercetare criminală pre uniculu presedinte judecatorescu opusitiunatu, pentru ca cu ocașiunea unei alegei aru fi coruptu dupa cum se presupunea milit'a cu țigari. Oratorulu criticându aspru justit'a și adaugendu, ca persón'a și proprietatea nu suntu scutite de ojunu prin judecatoriile noastre, se alatură la propunerea lui Bakosi.

Ministrulu de justia P a u l e r: A fostu în ordine, ca presedintele judecatorescu din Maramuresiu s'au pusu sub investigatiune: judecatori'a i-a datu solid'a satisfactiune, căci l'a eliberatu, — o dovéda, ca judecatoriile nu suntu partiale. (In drept'a: asie e!) Asupra acestui faptu toti ne-amu bucuratu, pentru ca a sustiene autoritatea judecatoriilor stă în interesulu tuturor. Cine ataca publice această autoritate, nu face țierei nici unu servitiu bunu; deci respingu acusările antevorbitorului îndreptate contr'a justitiei. (Aplausu în drept'a.)

Cine are o incusa sa si-o asterna la judecatori'a competentă, unde i se va satisfice, faci si antevorbitorulu asifelu, dară nu suspitiuneze justit'a în genere.

O l a h adange o observatiune personală și îndrepta cele ce au citatu ministrulu din vorbirea sea.

Penendu-se la votare se primesce propunerea comisiunei cu modificatiunea facuta de Boer.

Dupa această urmă pertractarea asupra raportului comisiunei de imunitate cu privire la petitiunea judecatoriiei reg. din Muresiu-Osiorheiu pentru estradarea deputatului „contelui Fr. H a l l e r.“

Cas'a primesce propunerea comisiunei, că dep. Haller sa nu se estradee, pentru ca petitiunea nu e instruata cu acte destulu de chiarificatiune.

Urméza pertractarea asupra propunerei lui Ales. A l m á s s y pentru tramitarea unei comisiuni, că-

rea sa cerceze starea cea trista a populatiunii dela tiera si sa faca propuneri spre alinarea aceleia.

Propunatoriul 'si motiveza propunerea si intetiesce indeplinirea acestei propuneri, de ore-ce starea presenta e in fapta ingrigitoria si institutela banali nu suntu in stare a ajutora poporatiunea.

Ministrulu de interne contele I. Szapary e de parere, ca comisiunea financiale, care au primitu raportulu acest'a, are sa faca propuneri asupr'a medilóceloru pentru ajutorie.

Almássy 'si retrage propunerea si sicutia se incheia.

Pest'a, 6 Decembre. (Cas'a reprezentantiloru). Dupa deschiderea siediintei si autenticarea protocolulu se predau petitionile venite la presidiu impreuna cu cele prezentate de deputatii And. Schmauss si Madarasz comisiunii petitionarie.

Col. Tisz'a indrepta cátra ministrulu presiedinte o interpelatiune, in carea intréba pre acest'a, ca esiste cris'a ministeriale si déca existe: e partiale séu se estinde preste intregu ministeriulu? Déca cris'a existe in fapta in o forma séu in cealalta: facut'au séu cari pasi are de cugetu a face in cerculu seu de activitate, cá sa se finésc'a cris'a cátu mai corendu?

Ministrulu presiedinte Ios. Slavy dice, ca in fapta doi ministri nu de multu si-au prezentatu petitionile loru de dimissionare, dara aceste'a pána acum inca nu s'au acceptatu de Majestatea Sea. Pána acum nu amu deslusiri in privint'a acest'a din acea cauza, pentru ca aveamu sperantia, ca voiu poté servi on. case in tempulu celu mai de aprópe cu unu r'spansu mai determinatu si ca voiu poté si denumi pre urmatarii acestoru doi membri, cari se retragu. Acest'a inse nu s'a templatu pána acum: sperezu, ca in cea mai de aprópe siediint'a voiu poté dá unu r'spansu determinatu.

Pána la tempulu in care li se voru acceptá petitionile ministrii remánu la locurile loru, 'si implinescu datori'a si suntu responsabili pentru lucrárilu loru. (Aplausu.)

Col. Tisz'a observá la r'spansulu ministrulu presiedinte, ca ascépta deslusirea apromisa de ministrulu presiedinte si dela acea va sterné, ca mai fi-va de lipsa a propune o actiune mai departe séu nu. (Aplausu.)

Presiedintele declara, ca pána ce va urmá r'spansulu cas'a ia spre sciintia enuciatiunea ministrulu presiedinte.

Ignatu Helfy caracteriséza in genere politic'a comunicatiunii, urmata de ministeriu, si imputa specialminte ministrulu de comunicatiune ca la deschiderea drumulu feratu Karlstadt-Fiume n'au impartasitu casei, ca cari sarcinici impune acest'a linia statulu si cátu e de mare sum'a, carea o mai pretindu intreprindietorii dela statu. In urma oratorele

mai indrepta o interpelatiune cátra ministrulu de comunicatiune, prin carea cere dela acest'a o impartasire verbale séu presentarea unui proiectu in scrisu, in care sa se espuna chiaru afacerile de comunicatiune si totu odata sa se dea unu raportu numericu, din care sa se póta vedé, ca cátu au solvitu statulu din sumele stipulate prin pactu la diferite societáti si intreprindietorii si cátu mai detoresce inca si pre care temeiu de dreptu 'si baséza acesti'a pretensiunile?

Ministrulu de comunicatiune Lud. Tisz'a observa, ca ocaasionalminte va impartasi casei date mai multe privitórie la portfoliulu comunicatiunii; la intrebarea interpelatoriulu responde, ca densulu nu atla de consultu a aduce afaceri nemature inaintea casei si a provocá asupr'a acestoru o nóua discussiune. In cele ce au auditu deputatulu din diuarie séu de pre aturea nu afla nici unu temeiu, de a face raportu in parlamento. Afacerea cu drumulu amintitu inca nu e desfasurata, computulu cu intreprindietorii nu e gat'a. Sum'a carea se va pretinde eventualminte dela statu, oficialminte nu e de locu stabilita, deci densulu nu intielege, ca de ce se presenteza casei proiecte cándu afacerea se afla in acestu stadiu. In genere atrage atentiunea casei asupr'a acele impregiari, ca cestiunile, nemature pentru discussiune, aduse in parlamento inainte de tempu, numai in defavorulu statulu se resolvescu.

Ministrulu apromite, ca la tempulu seu va procede conformu detorintei sele. Majoritatea casei ia spre sciintia r'spansulu casei.

Referintele Aug. Pulsky presenta raporturile comisiunii centrale discutate in sectiuni, asupr'a proiectulu de lege referitórie la afacerile armatei. Acestu raportu se va tipari si pune la ordinea dilei cátu mai corendu.

Ministrulu de comunicatiune L. Tisz'a presenta unu proiectu care cuprinde documintele supletorie relative la drumulu de feru ostion dela 20 lunu si se róga, cá acest'a punendu-se sub tipariu sa se prede subcomitetulu emisu pentru afacerea acest'a.

Cas'a ia spre sciintia r'spansulu ministrulu.

Cá intáiu obiectu vine la ordinea dilei pertractarea asupr'a listei 28 a petitioniloru.

Cá referinte fugéza Molnár.

Representactia municipale a cetátiéi si scaunulu Sighisória a indreptatu cátra dieta o petitione, in carea aceea se róga pentru revisiunea articulu de le XLIV ex 1868 (legea pentru natiunalitati) cátu mai corendu. Acest'a petitione e spriginita de comitatulu Zarandului, de cerculu Chichinda-mare si de cetatea Neoplant'a.

Comisiunea petitionaria propune respingerea petitionei.

Carol. Fabritius róga cas'a, sa nu privésc'a acest'a afacere de secundaria si se o puna

de sine statatória la ordinea dilei. Oratorulu face propunerea: Petitiunea sa se predea ministrulu de interne spre studiare si oratorulu 'si reserava a presentá la tempulu seu o propunere de conclusu.

Nic. Maximovici spriginesce propunerea antevorbitorulu, elu dorese cá sa se considere gravaminele aduse in petitiune.

Lad. Makray vrea sa scie ide'a statulu ungaru scutita, imperiulu e intemeiatu aparatu si sustienutu de natiunea maghiara, natiunalitati sa nu agiteze la tóta ocasiunea contr'a ideei de statu.

Laz. Kosztici pledeza pentru propunerea lui Fabritius, asemenea Vinc. Babesiu Dan. Irányi tiene de necesáriu cetirea petitionei, spre a poté judecá de suntu intemeiate gravaminele aduse.

Ministrulu de interne contele I. Szapary: Unii antevorbitorii au discutatu despre aceea, ca natiunalitatea serba, romána séu alta au prezentatu petitionea. Aici nu poté fi vorba de nici o natiunalitate, fiindu ca numai municipii séu cetatieni singuratici au dreptulu de a se adresá cu petitioni cátra dieta. Déca unele municipie n'au esecutatu legea respectiva, regimulu n'are ce face, pentru ca emanatiunile ministeriale suntu destulu de chiare. (Aplausu viu in drépt'a).

Se cetesce petitiunea. Ios. Gull se plánga asupr'a apesárei, carea au sa o suferé sasi ardeleni, asupr'a fortiei limbei, carea li se octroiéza; pledeza pentru propunerea lui Fabritius.

Referintele Molnár in o cuventare scurta si aplaudata respinge aspiratiunile, cari se vedu in atari petitioni presentate de natiunalitati si recomanda propunerea comisiunii petitionarie spre primire. Iul. Horvath e pentru primire, dara G. Kapp pentru a lui Fabritius.

Gab. Ugron imputa sasiloru tendintie anti-patriotice, ei demonstra la tóta ocasiunea contr'a limbei maghiare, carea intreseloru maghiare.

Fried. Wacshter tiene petitiunea deplinu indreptatita, pentru ca ea dorese numai pre cale legale schimbarea unei legi, carea vatele multe interese. Schimbarea unei legi speciale de organizatiune pentru fondulu regiu e indreptatita, pentru ca legea despre uniunea cu Ardélulu o promite acest'a. Ce e dreptu diet'a póte schimbá acest'a lege, póte rieptá acest'a cerere, dara pentru acest'a nu trebuie sa se suspitiuneze indata intrég'a natiunalitate. Tóte natiunalitati iubescu Ungaria cá pre mam'a loru, inse trebuie sa se conceda ori si cáru cetatienu, a-si pretivi natiunalitea sea. (Aplausu viu in drépt'a).

Oratorulu si-a scosu sabia cá si alii multi pentru Ungaria, cándu libertatea acesteia a fostu perichitata. (Elj-n-ori viue in drépt'a), densulu e togm'a asiá unu patriotu de bunu cá si ori care altulu; pledeza pentru propunerea lui Fabritius.

Presiedintele róga pre oratori a se tiené numai de petitiune.

FOISIORA.

Fluxulu si Refluxulu.

(Urmare.)

Va veni inse cine-va si ne va obiectiuná, ca precum amu declarat noi de falsu principiulu lui Descartes despre fluxu, asiá ni-lu declara si densulu pre acest'a, de ore-ce, pre cándu noi avem fluxu — fiindu lun'a in zenitu — pre atunci si antipodii nostri au totu acestu evenimentu; de-si atractiunea lunei acolo are influintia de totu mica, séu putem dice ca mai de locu. Lucrulu inse se va chiarificá din armatórele:

Sa ne intipumu din centrulu lunei o linia drépta trasa prin centrulu pamentulu pána de ceea parte.

Punctulu, pentru carele lun'a se afla in zenitu, va fi fára indoiéla mai tare atrasu de luna decâtu de esemplu centrulu pamentulu, carele e mai departatu; acest'a afirmatiune se baséza pre legea gravitatiunii de mai susu. Comparandu inse centrulu pamentulu cu acelu punctu alu lui, pentru carele lun'a se afla acum in nadiru, putem afirmá totu pre principiulu gravitatiunii generalé, ca acest'a va fi mai debila atrasu de luna, decâtu centrulu; asiá dara distanti'a dintre centru si antipodu va cresce, ceea ce in sino atât'a insemnéza ca antipodulu se va departá dela centru, prin urmare fluxulu se produce, atâtu cándu lun'a se afla in zenitu, cátu si cándu se afla in nadiru. Prin acest'a deci ne-amu eliberatu de obiectiunea de mai susu.

De alta parte inse va veni altulu mai espertu si va condamná acestu principiu din motivulu ca marea nu se afla pre culmea cea mai inalta atunci, cándu lun'a e in zenitu séu nadiru, ci cátu-va tempu mai tardiu, a ória 'si dóue óre mai tardiu. La inceputulu tractatulu acestui'a inse observámo, ca tóte in natura suntu functiuni de tempu, prin urmare ne-amu eliberatu si de acest'a. Ce e dreptu fluxulu 'si are maximulu ce-va mai tardiu, decâtu cándu se aflá lun'a in zenitu si nadiru; in punctele aceste inse numai diferintia dintre puterea atractiva a pamentulu si a lunei e mai mare; e intrebare inse, ca de unde sa se inaltie apa? Fára indoiéla ca trebuie sa concurga din locuri departate, de printre canalori — póte — strimite, unde afla résistintia mare in tiermuri, si spre acest'a securu se recere tempu. Asiá dara obiectiunile dejá delaturate constatéza si mai eclatantu principiulu, din carele se nasce evenimentulu din cestiune. Din aceste pána aici amintite se vede dara esentialmente cum se nasce fluxulu si care e caus'a lui.

Trecendu acum 6 óre si 11 minute de cándu se aflá lun'a in zenitu, respective nadiru, ea ajunge in orizonte. Aici iérasu prin atractiune disuiesce se produca fluxu; dara ap'a dupa cum vedioramu e cumulata in punctele, pentru cari lun'a cu 6 óre 11 minute mai inainte se aflá in zenitu, resp. nadiru. Atractiunea influintéza mai tare asupr'a apei, ce afla verticalmente; ast'a incepe a se inaltá; se nasce dara in departare de 45 graduri o cascatura, si fiindu ca cumululu de apa de acolo acum nu mai e supusu atractiunii asiá de tare, cá inainte cu 6 óre 11 minute, trebuie dara cá sa se

desface, si ap'a nevalesce in dóue directiuni, cá sa formeze fluxu in punctele pentru cari acum se afla lun'a in zenitu respective nadiru. Cascatur'a séu cufundimea, ce ocupa loculu fluxulu de mai inainte o numim r e f l u x u.

Refluxulu deci resulta din diferintia ce exista intre puterea atractiva a pamentulu si a lunei asupr'a apei, care diferintia acum cu respectu iérasu la apa — cá mai susu — cade pre partea puterei celei mai mari (acum a pamentulu). Refluxulu inca se intempla de odata in dóue locuri opuse cá si fluxulu; despre densulu inca se póte dice totu aceea, ce amu dísu mai susu despre fluxu.

Mai trecendu acum 6 óre si 11 minute, lun'a se afla in zenitulu antipodiloru din casulu primu si produce fluxu iérasu in dóue locuri diferite, adéca si pentru cei ce acum au linia in nadiru séu o vedu de locu. In locurile din casulu alu II-le acum iérasu se va intempla refluxu; si dupa 6 óre 11 minute in acestea va fi fluxu, iéru in cele din casulu alu III-le refluxu. etc. etc.

Se vede dara, ca in 24 óre 44 minute unulu si acelasu locu alu márei are de dóue ori fluxu si de dóue ori refluxu.

Schimbarea acest'a in inaltierea si descenderea apei pre mare consuna asiá de tare cu miscarea lunei, ca omulu trebuie se reconósca atractiunea lunei de principiulu alu fluxulu si refluxulu. Ni e cunoscutu, ca lun'a si face circuitulu in gioralu pamentulu cam in $24\frac{3}{4}$ óre adéca potemu dice in 24 óre 44 minute, care tempu impartitu in patru párti ne dá chiaru 6 óre 11 minute, adéca durat'a dintre fluxu si refluxu. Déca se intempla pre mare

Em. I v a n k a întreba presidiu, pentru ce nu au reieptat petitiunea, de ore ce acésta a ajunsu la diéta in forma nelegale — subscrierea municipiului e in limb'a germána.

Alecs. R o m a n u propune, petitiunea sa se predee ministrului de interne spre studiu mai profundu.

Col. T i s z a a doritu, cá acésta desbateré sa nu se fi provocatu, de ore ce inse acésta nu s'a potutu impedecá, e silitu sa dechiare, ca nime nu voiesce sa apese nationalitátele, inse trebuie statorita marginea pâna la carea are sa se estinda autonomi'a nationalitátiloru, fára de a periclitá ide'a de statu, pentru ca statulu ungaru trebuie sa se sustiene, pâna mai avemú viétia in noi. (Aplausu viu.) (Va urmá)

Valea Borgoului, cu finea lui
14 Novembre 1873.

Sub titulu „De pre valea Borgoului, 14 Octomvre 1873“, a estu in „Telegr. Rom.“ nr. 85, unu articulu subscrisu de „Unu amicu alu progresului“, in care se incórdá si ostenesce acestu amicu, a descrie poporulu, intieleginti'a si preotimea din acestu cercu politico, cu colorile cele mai negre si dureróse.

Déca aru stá lucrulu in adeveru asiá, nu ne amu luá ostenéla a respunde dlui „Unu amicu alu progresului“ ci amu consenú cu d-lui in tóte, si ne-amu vaierá impreuna, déca se póte vindecá reulu numai prin vaierare si denunciári false, porcediende din ignorantia, malitia si ura personale, de unde vine apoi falsificarea conceptelor de adeveru si realitate.

Nu e D. „Unu amicu alu progresului“ cea dintáia cucuveica, carea prin cánteculu seu s'au pusu pre terenulu denunciatiuniloru, intrigeloru si a instrumintelor seduse, — cáci inca emploiatii straini ces. reg. de sub sistem'a caduta innegrean pre Borgoeni prin foile vienesé de rei si prosti dicendu ca se amesteca in afaceri politice, tienu adunári si-'si canta de interesele lorú vitali, — fára cá sa póta d-loru — puterniciei dilei — siová dups placu, — apoi chiaru si „Gazeta Trans.“, acésta magistra a jurnalisticéi si cultorei románe din Ts'a pâna la Aten'a, inca nu se sfii in an. tr. a epitetisá intieleginti'a si preotimea nóstra de ticalósa.

Motivele ascunse a acestoru invective, ne suntú cunoscuté, si le vomu descoperi on. publicu la tempulu seu, dicendu pâna atunci, ca tóte acelea 'si au sorgintea iéra in interese particulári si egoistice. Scie inse si cunosce Borgoeanulu cine i-au fostu mentoru si cine apesatoriu!

Vine acum D. „Unu amicu alu progresului“ spre a ne dascali, si cá unu nou Tirteu, cantandu si fluerandu, o'hindu in drépt'a si vedendu in stâng'a, cu bratiéle deschise, ne scóte din intunecú, din ignorantia, si ne aduce la victoria — la progresu. Dara durere: „intre ai sei au venitú, si pre elu nu l'au cunos-

unde-va astadi la 12 óre fluxu, se póte afirmá cu securitáite, ca máne la 12³/₄ óre iérasí 'lu vomu avé, si poimáne la 1¹/₂ óre etc. etc. asiá cátu trebuie sa tréca 16 dile pâna cându iérasí se va intemplá in loculu acél'a fluxu la 12 óre dara nóptea, si 32 dile pâna cându punctu la 12 óre diu'a loculu acél'a va avé fluxu. Acestea considerandu-le cá fapte documentate prin observatiunile facute, cine va dubitá principiulu fluxului si refluxului? —

Pre lângá tóte argumentele temeinice amintite dejá, póte sa mai dica cine-va, ca fluxulu si refluxulu nu se potú esplicá perfectu din atractiunea lunei, de ore-ce esperinti'a nu consuna intru tóte cu argumentarea; nu! cáci fiindu luna nóua séu plina, asemenea la finea lui Martie si Septembrie fluxulu 'si are summum maximum si refluxulu summum minimum, iéra in cuadratura maximulu si minimulu acestoru evenimente ale naturei suntú fórté neinsemnate. Cá sa ne eliberámu de ori ce objectiuni trebuie sa mai amintimu urmatóriele:

Legéa gravitatiei descoperita de Newton are valóre generalá. Pamentulu nostru atrage la sine tóte corpurile din universu, asemenea si densulu e atrasu de tóte. Scimú, ca in sistemulu nostru solaru mas'a sórelui e cu multu mai mare cá a tuturor celor-alalte computate la olalta, deci si atractiunea exercitata de densulu trebuie sa fia mai mare cá a lorú, cáci atractiunea preste totu e functie a masei. Sórele tiene in calea lorú pre toti planetii, si inca numai prin atractiunea sea; deci elu trebuie sa produca in apele márei fluxu si refluxu, cá si lun'a si inca cu atátu mai vertosu, cáci atractiunea lui 'asuprá pamentului e cu multu mai mare

ca tu. Asiá e! Nici unu profétu nu e primitu in patri'a sea.

Dicemu patria, cáci asiá stá scrisu in cartea cártiloru, iéra d-lui „Unu amicu alu progresului“ dice, ca-i jace la anima prosperarea acelorú fii si acelei ginte din alu cárei sinu s'au nascutu si elu, — intielege póte natiunea romána. Seraca natiune, nu scimú sa te deplangemu ori sa-ti gratolámu, cáci esti in stare a absorbe si elemente eterogene.

D. „Unu amicu alu progresului“ in preambululu seu 'si revóca in memoria tempurile cu vre-o dóne diecenti mai inainte — tempuri ferice — unde omulu érá omu liberu si independentu pre most'a si vét'r'a sea.

Acele tempuri éran sub sistema militaria de granitia, unde omulu „ferice“ nu érá alu seu fára alu sclavagiului militariu, unde spatele si partea corpului in josu de spinare — érau esarendate sbiriloru straini, unde omulu nu avea dreptu de dispunere asuprá mostei si vetrei sele, privindu-se numai cá usufructuante, si unde junimei nu se concedeá a frecuentá scoli mai inalte.

Acestea suntú tempurile ferice oftate de „Amiculú progresului“, cáror'a le face apoi apoteosa si eologe.

Paguba ca n'au sciutu fiic'a lui Saturnu de muntii nostri si de dlu „Amiculú progresului“, cáci atunci spariendu-se, ne lasá iéra in starea primitiva — la radecini, — si beat'a Minerva 'si mai luá de simbolu inca o cucuveica.

Amu disu ca dlu „Unu amicu alu progresului“ pune tuturor'a pumnulu in gura, cá nu cum-va sa lamureze situatiunea, si ca cele gat'a ale progresului, prodnse de cei atacati de elu, in incapacitatea sea, sa si le atribue siesi, cáci suntú si carnivóre, care nu se tienu sigure de préd'a facuta, pâna ce nu deculca totu ce e viu in giurulu lorú.

De aici apoi refrenulu de predilectiune alu dlui „Unu amicu alu progresului“, ca intieleginti'a cá sa o afli trebuie sa umbli cu lamp'a lui Diogene, ca bietulu poporu nu e departe de selbatacia, preotimea in letargia, netienendu predici cu anulu, iéra poporulu se aduna in sántele case numai cá la nisce formalitati mechanicé; trece apoi la referintiele lui private, unde unulu ori altulu 'si vindé mostórá la fiii loi Israill; in fine ca infintiandu-se acum in centrulu preturei nóstre o scóla capitala normala gr. ort. dlu invetiatoriu diriginte I. Onea acompianato de dlu jude procesuale N. Rusu au mersu personalmente din satu in satu, au inrolatu invetiacei pentru nóua scóla, au deschisu ochii poporului despre folósele ce le aduce scóla si l'au imbarbatatu a imbratisá meseriele. Pána aici dlu „Unu amicu alu progresului“.

Cine va cetí tóte acestea va face deductiunile sele, si nu va cunosce impregiurárele, va fi necesitatu a esclamá: „dela Danu pâna la Bersaba tóte suntú desierte (pastia)“; inse in realitate nu e asiá, si dlu „Unu amicu alu progresului“ in imaginarea ori

cá a lunei; si in septa sórele 'si produce fluxu si refluxu.

De ore-ce inse sórele e de 300 de ori mai departe de pamentu decâtu lun'a poterea lui atractiva va infintiá mai totu asiá de tare asuprá centrulu pamentului cá si asuprá unui punctu din suprafatia, cáci radiulu pamentului in comparatiune cu departarea acestoi'a dela sóre e o marime degradulu alu doilea; fluxulu si refluxulu produsu de sóre va fi dara de trei ori mai micu decâtu fluxulu si refluxulu produsu de luna, cáci diferinti'a ce esista intre atractiunea centrulu pamentului de cátra sóre, si intre a unui punctu din surfacia e de trei ori mai mica decâtu aceea si diferinti'a provenita din atractiunea lunei, ceea ce se si adeveresce prin calculi.

Afláandu-se inse luna in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele, poterile lorú attractive unindu-se, nemedilocitu ca voru produce unu resultatú mai mare, prin urmare fluxulu fára indoieála 'si va ajunge summum maximum si refluxulu summum minimum.

Ca la finea lui Martie si Septembrie fluxulu culminezá cá nici odata, se esplicá din aceea, ca pre atunci atátu lun'a, cátu si sórele se afla in aequatorulu ceriului, adeca suntú intru forma departate de ambii poli.

Afláandu-se inse lun'a in cuadratura cu sórele, ea se nisuieste de o parte sa produca fluxu, sórele inse de ceea parte inca atrage cátra sine ap'a, adeca produce fluxu; dara dopa cum vedurámu mai susu, diferinti'a poterei attractive a lui (sórelui) intre centrulu pamentului si intre unu punctu a suprefaciei e de trei ori mai mica decâtu ceea a lunei, deci si fluxulu produsu de sóre va fi de trei

inchipuirea sea, apoi indiformitatea sea vede tóte d forme, cáci mens sana in corpore sano. — De aici vine apoi ca dlu „Unu amicu alu progresului“ cauta intieleginti'a cu lamp'a cinicului, despre care vomu vorbí mai la vale.

Intieleginti'a la noi e aceea, si preotii suntú acei'a, pre la cari ai umblatu d-ta mai de une-dile colindandu dupa subscrieri si testimonie cá sa devini in postulu in care te afli acum, — seiundu atunci a-i afli fára lamp'a lui Diogene.

Ambi acesti factori, dimpreuna cu poporulu sanetosu, suntú fondatorii scóloru, bisericeiloru, a fonduriloru scolare comunali si bisericesci, apoi in conlucrare cu alti districtualisti, fondatorii altoru fundatiuni create pentru sciintia si progresu, din care s'au ajutatú si dlu „Unu amicu alu progresului“, fára cá sa fia contribuitu la acelea cátu e negru sub ungh'a.

Nerecunoscenti'a se vede a fi innascuta ómeniloru deoblegati si inchipuiti

Poporulu? Acest'a dupa ce a purtatú jugulu militaru de feru aprópe unu seclu, stá in proportiune atátu moralmente, intelectualmente, cátu si materialmente bine, si amu dori cá sub impregiurárele dominande si fatia cu sterilitatea si putienatatea pamentului lui, — sa stea fratii románi si din alte párti numai asiá; elu e celu mai industriosu si lucrativu in districtu, si mai fia-carele scie ceti si scie, si pre lângá agricultura si lemnaritu suntú meseriasi mai de tóta speci'a si anume templari, claditori de mori, rotari, bugnari, olari, zidari, pep-larari, cojocari, croitori, caltiunari, fauri, musicanti etc. si cându e necesitate de a paradá la espusetiuni, — atunci Borgoeanulu e refugiulu defaimatoriloru seu. Reposatulu Vicariu Marianu numea pre Borgoeni „francesii regimentului“.

Intrebámu acum pre dlu „Unu amicu alu progresului“ unde e selbatacia sub asiá reporturi, de unde a venitú poporulu la cunoscentia de sine, si la tóte cele acum indicate?

Recunosce deci dle „Unu amicu alu progresului“ ca au avutu si are conducetori si preotime inca inainte de a veni d-ta cá pretinsulu regeneratore; — recunosce ca ignorantia si arogantia e numai in capulu ómeniloru inchiputi si a animelorú stricate.

Suntú dealmintrea si de acei'a cari 'si vendú cáte unu locu la fiii loi Israill, dara nu mosiele, — inse atari casuri suntú pre la noi numai exceptiuni. Mergi dle „Unu amicu alu progresului“ numai la Nasendu, unde nu ai lipsa a cauta intieleginti'a si preotimea cu lamp'a lui Diogene, si unde se afla autoritátele cele mai inalte ale districtului, si vei vedea, ca Aten'a nordului Franciei, a devenitu unu alu dole Brody.

Jidanii suntú intru adeveru plaga ómenilorú nostri, inse ce se faci, cáci chiaru staturile, regiméle si alte popóre nu o scotu la cale cu ei. Vei fi incercatu d. „amice alu progresului“ cu cei mai

ori mai micu decâtu alu lunei; de aici resulta, ca fluxulu ce-lu produce lun'a pre cându se afla in quadratura cu sórele, va fi mai micu, decâtu cându se aflá ea in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele si inca cu atátu mai micu, cu cátu fu atunci mai mare cá de comunu; va se dica, aici lucra dóne poteri neegali sub anghiu dereptu, si resultanti'a va trebui sa cada spre partea celei mai mari, care aici e lun'a.

Consideráandu deci tóte ce amu amintitu pâna aici, credemu ca nu mai incapa nici o indo éla in principiulu, din carele se esplicá fluxulu si refluxulu.

Ori ce lege statorita, asuprá cárei'a esperinti'a nu protestéza, este si va remáné pentru purorea valida, asiá dara, ca fluxulu si refluxulu resulta din atractiunea lunei, este si va fi totu-déun'a adeveru.

Mai restá se mai amintimu ce-va despre maximulu fluxului. Causele locali au influentia fórté mare asuprá-i; ap'a — dopa cum amintrámu mai susu — are sa percurga canaluri anguste, deci atractiunea lunei trebuie sa invinga pedecé enorme. Asiá in marea mediterana fluxulu si refluxulu suntú fórté neinsemnate pre cându la tiermii Enpliterei si a Franciei, suntú fórté insemnate. Dupa esperintele facute pâna acum inaltimea media a fluxului pre tempulu syzygielorú (cându lun'a se afla in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele) contine in Bayonne 9 urme, in Londr'a 18 urme, iéra in S. Malo chiaru 30 urme, si déca e se credemu lui Laplace si Euler in portulu Bristol in Engliter'a fluxulu trece preste considerabil'a inaltime de 40 urme.

Vien'a la finea lui Novembre 1873.

Teodoru Ceontea,
candia de profes.

de aprópe ruditi și d tale, că sa-i retini dela aleo-
halulu lui Moisa Ziviebel, și nu ai potuto reesi, și
trea vrei a fi regeatoriuu întregi omenimi l
grea misiune, căci celu meritu perirei, nu se
póte retiené.

Preotimea? sermana preotime! starea ta ma-
teriale pre harhia e imbunatita, nu inse in realitate,
și totusi tóte se pretindu numai dela tine, cându
merge tuturu se bine, tu esti sbicioita la colunna,
iéra cându merge reu și năi se confundă, — atunci
toti pigmeii defaimatori striga: „preoti cu crucea in
frunte.“

Preotimea noastră cu slabele-i medilóce, lipsita
fiindu de case parochiale și portioni canonice, că
și bisericile lor de tóte venitele, cari li s'au fostu
luatu in acei tempi tristi, cându cu sabia și focu
ni se impunéu alte confesioni, se afla totusi la
inaltimea misiunii se, e morala, activa, inteleginta,
nu radicato in prima linia biserici solide și frumóse,
făra a cersí ajutorie dela inimicii románloru și a
se deobligá acestora, — nu facutu scoli și fondur-
ile memorate. Au grigitu a fi conduetórea poporului
in tóte ramurile meseriloru și a sciintiloru ele-
mentari, — și totusi D. „Unu amicu o vede in
letargia, — inse vederea inca e relativa.

In cătu afirma dlui, ca cultulu divin in bise-
ricescu a devenitu numai formalități mecanice, acé-
st'a dovedesce inaltai intielepciune, căci dupa sci-
inti'a noastră au ascultat și teologia, carea in pre-
sumtiunea sea o cunósce din fundamentu. Ne bucu-
rámu deci, ca nu numai fratii banatieni și ungureni,
făra ca și noi pre aici avemu inca unu stelpu alu
ortodocsiei, inalta-i eruditie se vede din faptele
sele, inegresce pre toti, ataca biserica, ritualulu,
— nu substitue in loculu loru nimica, fără dispre-
tiulu, — și ceea apoi progresulu intentionatu de
d-sea și d-loru.

Dice mai incolo D. „Unu amicu alu progresulu“
ca preotimea nu tiene cu anulu predici; — e de
miratu cum póte afirmá unu asiá neadeveru, fiindu
d-lui cu medilóce nostru de vre-o câte-va luni,
— apoi ca nu 'lu lasa unulu séu altulu preotu a
predicá de pre amvonu acést'a o facu spre alu scuti
fata cu neajunsele sele de satir'a Borgovenului
ironicu.

Aioréza in fine D. „Unu amicu alu progresulu“
comca togm'a ni se infitéză o scóla capitala nor-
mala gr. ort. Aici inca d-form'a d-lui adeverule,
fiindu ca noi avemu acea scóla inca din a. 1786,
nomindu-se dupa tempuri cându normala, cându
triviala, iéra din a. 1868 incóce capitala, avendu
2 invetiatori, platindu-se unulu dela comuna, redo-
bandindu inse in an. tr. regalele nóstre, menite
pentru scopuri de invetiamentu, și scotiendu-lu de
sub sequestrulu financiaru, avemu scopulu a in-
multí numerulu invetiatoriloru și a amplificá sta-
diele amesuratu recerintiloru tempulu și mediló-
celoru avende.

Acésta scóla dupa cum au fostu și s'au chie-
matu, ne au produsu individi, pre cari potemu fi mán-
dri, deosebi de sub tempulu meritatulu invetiatoriu
Sim. Rusu (dela 1837 incóce), carele cu mica léfa
de 100 fl. ne au datu ampoiati publici, ba chiaru
și oficiari supremi, cari ne facu tóta onórea. Vomu
vedé ce ne va dá progresistulu nostru cu salariulu
de 600 fl.!

Ca au umblatu nou denumitulu invetiatoriu
I. Oanea acompaniatu de d. jude procesuale N. Rusu
din satu in satu pentru a alege din scólele comu-
nali pruncii cari sa umble la norma, — e demnu
de tóta laud'a. Adrianu inca a umblatu. 121—131
p. e. tóta imperati'a sea pre diosu, facendu omeni-
mei multu bine, numai raportulu in casulu defata
sta intorsu, căci cele 8 sate ale Borgoului coheréza
și se potu peregriná in o óra, apoi de m'í inainte
este concludu adusu din comitetulu scólei, ca luarea
preotiloru la scóla capitala sa se efeptuedie prin
comitetele parochiale cu intrevinerea dlui jude pro-
cesuale, carele cá membru comitetulu scólei nóstre
capitale, de buna voia s'au deobligatu a intreveni
personalmente la alegerea relativa, luându-se nu-
merulu prunciloru in proportiune cu inmultirea in-
vetiatoriloru, — prin urmere și aici falsifică D.
„Unu amicu alu progresulu“, adeverule, tragendu
foculu numai la ól'a sea și tamaindu-si insusi; de alt-
cum și surugii din Butosieni dicu, ca coconulu boieru
l'au acompaniatu la iarmaroculu din fulticeni. Um-
gekehrt ist aufgefahen, dice némtiulu.

Desfasiurarea folóseloru ce aduce scóla și im-
bratiasirea meseriloru, — inca inainte de venirea
d-lui „Unu amicu alu progresulu“; carele cugeta

ca elu e întâiulu aflatoriu alu prafului, totu inain-
tea venirei sele au competatu ai nostri dupa sti-
pendiulu meserii, analogu fratiloru de pre valea
Somesiului, inse curiosu ca cându vinu la reudu,
pare ca e facutura, tocmai atunci na suntu ori se
gata banii, — numai invectivele și defaimările arnu-
cate asupra-ne, nu se gata, ci remanu in permanen-
tia și in jurnalistica. —

Inainte de a fini, s'au-ne permis a ilustrá pre
D. „Unu amicu alu progresulu“, dupa adeverat'a
sea icóna, că sa se véda cu cine avemu a face.

Ne pare fórté reu ca articolulu originariu alu
seu, s'a coresp. in atát'a, încátu fantoma a loatu alta
icóna, iér' déca se lasá in intregitatea sea, atunci
amú fi fosiu scutiți de a face trasurile d-lui „Unu
amicu alu progresulu.“

Acestu D. au percursu mai tóte gimnasiale pa-
triei, pána ce s'au infundatu apoi la Beiusiu de aici
a intratu și in propileile teologiei, și in tótm'a acé-
st'a a venit la Borgou, unde cei agrediatu de elu,
l'au ajutat la postulu de invetiatoriu provisoriu la
scóla noastră capitala, in loculu brayului invetiatoriu
Gregoriu Tamasiu care ni-lu rapí coler'a in Augustu
a. c. spre cea mai mare dorere și scadere.

Pre acestu invetiatoriu, esitu de sub mán'a d.
V. Petri și prevedutu cu esamenele de calificatiune,
inca 'lu agredieza „Amiculu progresulu“, dicendu
ca nu au sciutu, nimica, a fostu pedantu, etc. fără
a cugetá, ca loculu seu nu 'lu va suplini nici odata
columniatorele nepedagogicu, nici ca va fi abilu a
aduce scóla la starea imbucuratóre de sub prede-
cesorulu seu; totu dlui au luatu din gradin'a scólei
și pómele veduvei remase, care fapta caracteriséza
din destulu cultur'a animei dlui progresistu. Mai
incolo, totu dlui „Unu amicu alu progresulu“, se
lauda insusi, ca cá honvedu, l'au dresatu unu cor-
poralu neorusticu cu petri in cartusia, pentru ca
nu sciá cum e chie marga și manzeze arm'a, — și
asiá omu e chie marga a ne aduce la progre-
sulu! Totu dlui cútundu mai deuna-di dina cu
lupa scóla, pre intel-ginti, — erá numai cu
aici sa-si aprinda corbelulu și sa se perichiteze pre
sine; totu dlui cu lampa fatala umblandu progre-
sandu, — si-au frentu unu picioru, — inse des-
tulu de aceste.

Incátu e chie marga acestu D. „Amiculu progre-
sulu“, a progresá pre terenulu invetiaturei, cultu-
rei și a moralitátei, — lasámu la aprecierea ou-
cetitoriu. Unu amicu alu adeverulei.

(Urmare din nr. 94.)

Prin discursulu d-tale dle coresp. cu ocazi-
nea inmortentării preotulu din Sibotu ti-au pla-
cutu a ne caracterisá de calvini, — inse fia-ti pre
placu — ca noi ne vomu folosi și de epitellu ace-
sta. — Cumca vei fi capetatu și d-ta dela popis-
mulu preotulu Ioanu Armianu din Sibotu vre-o lada
cu indulgiatia, nu incupe nici o indoiela pentru ca
dela unulu cá d-ta se póte áceptá si mai multu —
inse fatia cu tendinti d-vótre si putemu a nu
fi calvini si luterani.

D-ta dle secretariu alu iesutiloru din Sibotu,
ti-au venitu acum bina la mán'a spre a-ti resbuná
foculu iesuiticu, căci sa nu fia venit ocaziunea in-
mortentării preotulu nostru Avramu Viorela póte
ca te mistuá-i in acéla. — Inse ce fericitu esci
acum, ca cu ocaziunea moriloru poti jucá asupra
viiloru, vrendu a ne maseá — si ne pune lumii
de centru spre a descarcá ori si cine — in noi.
Déca Luther, calvinulu etc. inca nu s'au spariatu
de bombardamentulu papismulu — eu atát'a mai
putienu noi, sciindu ca avemu a ne luptá intere-
sele nóstre numai cu unu puu de iesuitu. — Si
in lupt'a noastră nu vremu altu ce-va, decâtu a-ti
deschide ladauti'a d-tale si a iesutiloru din Sibotu
spre a vedea lumea — ca pentru ce a-ti vrutu a
o amagi — spre a le vinde cu atát'a pompa si-
dulele resbunării d-vótre, apoi vie tóte anatemele
lui . . . Leo alu X din Sibotu asupra nóstre.

Nu vremu a ne slobozi la aceste mai pre
langu, — ci vremu numai a-ti turuá la urechie mai
tare unu picu, ca noi nu vremu a calca constitu-
tiunea bisericeii nóstre gr. or. pentru reducerea séu
n-reducerea parochiei nóstre, apoi fi d-ta notariu
— fia preotulu Ioanu Armianu canonicu chiaru.

Dle coresp. cându ne-amú fi simtitu noi asiá
de neputinciosi ca in caus'a noastră vomu rateci dela
calea constitutiunei bis. nóstre gr. res. spre a reduce
séu a nu reduce parochia noastră, atunci póte —
ne adresámu cátra d-ta spre a ne arelá usile pur-

gatoriului celea mantuitórie, — inse pána cându
avemu unu stat. org. in mán'a, de a alarm'a d-vótre
din Sibotu nu ne tememu. —

Dle coresp. déca d-ta sci terenulu constituti-
nei alu bis. nóstre gr. res. apoi noi cei de pre sate
inca 'lu pricepememu încátu-va. — Scii d-ta, ca
la an. 1862 cându s'au impartitu preotiloru nostri
din fundulu reg. portioni canonice, in Sibotu fiindu
2 preoti pentru 2 s'au si impartitu, căci déca nu
aru fi asiá, atunci pre ce dreptu séu basa au ve-
nitu preotulu Ioanu Armianu din Acmaru cá preotu
alu doilea in Sibotu, — au venit dóra ca in Si-
botu stau galbenii pre garduri?

D-ta dle coresp. se vede ca ai luatu lumea in
capu spre a propovedui reducerea parochiei din Si-
botu, séu chiaru a aduná cruciate pentru salvarea
preotulu Ioanu Armeanu pentru ca calvini de Vio-
resci vréu ai loá cu fortia parochia a II-a din mán'a
— și apoi déca va remané densulu seracu, ce pu-
si valóre voru mai avé paschaliile cari — ii pro-
rocescu cumca densulu la adencia betranetie va ri-
validá cu bogatulu din Evanghelia.

Apoi pre lâng'a aceste, déca eu cu puteree
oficiulu meu de jude com. nu potu ajutorá pre pre-
otulu nostru numitu cá sa-si ajunga scopulu și feri-
cirea densulu mentionata, sa fiu silitu a luá lumea
in capu de frie'a densulu și a altor'a — séu dóra,
pentru ca nu vréu a reducere parochia nóstre, spre
a face pre preotulu nostru Ioanu Armianu milioneriu?

Au nu amú facutu cu densulu destule bunetáti
și anume, cându au venit din Acmaru cá preotu
alu doilea in Sibotu numai prin singura staruint'a
mea au venit ceea ce scie comun'a intréga si póte
si vinu aduce aminte si densulu si totusi eu sum
calvinu fatu cu densulu.

(Va urmá)

Varietáti.

** **Calendarulu pre anulu 1874** tiparitu
in tipografi'a noastră archidiecezana, carele intra in
anulu alu dóce-dieci și treilea alu vietiei sele a
esitu de sub tipariu. Cuprinde afara de cele obici-
noite **Testamentulu** Escelentiei Sele Présántitu-
lui Parinte repausatu **Andrei** u Baronu de
Sibotu a fostulu Archiepiscopu alu Transilvan-
iei și Metropolitu alu románloru gr. or. din Un-
gari'a și Transilvani'a s. a. s. a.

Calendarulu, cu privintia la carturarii nostri
cel mai véchi in poporu, cátoru li esté mai indemana
cetirea cu caractere véchi bisericesci este tiparitu cu
caractere de aceste asiá numite cirile. Se afla de
veudiere in tipografi'a noastră archidiecezana si costá
legatu 25 xr. si nelegatu 23 v. a.

Edictu.

Mari'a George (György) de religitiunea gr. or.
din Cernatul inferioru, care a parasitu cu necre-
dintia pre barbatulu seu Georgiu Bolare'a totu de
acolo, tocma atunci cându acésta au incaminatu
contr'a ei procesu de divórtiu, si nu se scie unde
se afla, se citeza prin acést'a a se infatisia sub-
semnatulu in terminu de unu anu cu acelu adaostu,
ca neinfatisiendu-se, procesulu incaminatu se va
pertractá si otari si in absentia ei.

Breticu in 8 Novembre 1873.

Scaunulu ppscru alu Trei-Scaunelor.

Spiridonu Dimianu,
adm. ppscru.

(3—3)

Citatiune edictala.

Mari'a nascuta N. Barbos'a maritata dnpa Geor-
giu Pop'a, de religitiunea gr. orientala din Talmacelu,
carela la 11 Ian. a. c. a parasitu a patr'a óra pre
barbatulu seu, pribegindu in lume, si nu se scie
loculu unde se afla, se citeza prin acést'a conforme
resolutiunei cu Nr. cons. arch. 996 a. c. a se inu-
fatisia inaintea subscrisului scaunu protopresbit-ral-
in terminu de unu anu si o di, căci la din contra
se va aduce decisiune asupra actiunei barbatulu ei
pres. la 23 Maiu a. c. si in absentia densiei.

Sabiu 9 Novembre 1873.

Scaunulu protop gr. or. tract. alu H-lea
alu Sabiului.

I. Pope seu,
protopresb.

(3—3)